

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szeredán 30. Január. 1788.

Kezdjük a' Föltévöken.

Azon Morvából Brünből Magyar Hazánkban érkezett, és itt a' F. Ts. Királyi kegyelmes engedelemmel azon ujjonon fel-állott 14 Protestáns Ekklesiák' számára alamisnát gyűjtött Augustána val-lású Prédikátor *Ricke* Ur, kinek Hazánkban még a' R. Katholika Anyaszentedgyházban lévő atyafiak-is tellyes Felebaráti szeretettel alamisnálkodtanak, Kas-sán és Eperjesen-is meg-fordult, hól az oda-való Prédikátorok a' magok Prédikátziojok által a' népet fel-inditván, még csak az Oskolabéli gyermekek is,

a' magok vékony tehetségek szerént, igen hiven alamisnálkodtaknak lenni mondatnak. Nevezetesen edgy szintén olly széles tudományú mint Felebaráttyát szerető nagy szivű Protestáns Gróf 200 n. forintokat ajándékoza; melly által Nemzetünk nem kifs betsületet szerzett az idegenek előtt magának. — Külömb külömb Helységekben felső Magyar-országgon, az embert-szerető tehetősebb Hazafiak (hogy az ő fejeknek II-dik Józsefnek példája-szerént azon nap, melyben a' mi F. Ferentz Fő Hertzegünk a' maga Élete-Párjával öszve-köttetett, a' szegényeknek-is örömnök és vigasságnak emlékeztető napja lehessen) rend-kivül-való *Collektát* tsináltak, és azt a' szegények-számára fordították. Be bóldog az ollyon Ország, hól az emberi szeretetnek méze a' felsőkről az alsobbakra tsepeg-le!

Temesvárról ezen hónapnak 14-dikén írják:
 „Nálunk az a' hire, hogy a' Bánátusba 6. Regementekkel még többet szállittanának; de a' mellyek itten rövid ideig maradván a' Dunán túl szállanának-meg. A' Terti gyalog-ferge hólnap-után mégyen innen Lugosra, és itt más fegyvert-viselő nép nem marad, tsak a' Bánátúsi határ Regementnek edgy osztálja. — Péterváradon a' múlt héten 2 Török Kémeket fejelének-meg, a' harmadik veszedelmes kotzkára vetett vakmerő életétől maga fosztá-meg magát a' fogságban. — Pántsováról iratik, hogy itten olly veszedelmes szélveszek jártanak legyen, mellyek azon kívül, hogy mind a' szárazon mind a' Dunán a' a' hadi-költözkeést meg-akadályoztatták, a' Parasztoknak gyenge fundamentomon épült Kunyhajokat fel-forgatták, és edgy néhány hidakat el-szaggattak. Mihelyt ezen szél tökéletesen meg-szünik — más híjságok állanak a' Kuszöben! — Ezen hónapnak

14-dikén dél-után edgy Halász, ki a' Belgrádi partoktól a' maga halászó-horgával nem meszfe vigyázon vala, meg-löveték, szerentsére edgy Ts. K. széljel-járva vigyázó Katona menvén ott-el. Szemlinbe viteték. Ez-óltától fogva kevés hitelek van a' bőv Nadrágú szomizédoknak, a' kávé-is 30 procentoval fellyebb hágott.

Hogy valaki képzelhesse; melly nagy költségnek kelletik edgy Tábornál lenni; végye bár tsak felit azon költségnek, mellyet edgy-néhány száz ezer gyomrok a' múlt esztendőben Bétsben emészettek-meg, és így könnyen hozzá vethet. Az élésre tartozó dolgak' jegyző-könyve szerént 1787-dik esztendőben ez e' szerént vagyon: 46 ezer 213 Ökröt; 1924 Tehenet; 67 ezer 314 approbb 's nagyobb Borjút; 29 ezer 523 Juhat; 140 ezer 263 Bárányt; 44 ezer 762 kisebb és nagyobb Sertést; 36 ezer 759 Söldöt és 12 ezer 753 Malatzot fel-falatoztunk Bétsben — meg ittunk pedig mind ezekre 345 ezer 669 akó Austriai és 5 ezer 995 Magyar-országai és másuva-való Bort; 535 ezer 706 akó Sert. (hát vizet mennyit el-nem prédáltunk) Ezeken kívül el-költöttünk: 375 ezer 454 mása tiszta lisztet; 206 ezer 454 mása barna lisztet, és 8 ezer 661 mása 'Semlekását; mellyet lisztül kásául hoztanak vala-bé a' Városba. — 176 ezer 732 mérő Buzát és Rosot; 130 ezer 295 mérő Árpát; 52 ezer 129 Konyhabélit; — ide járúlnak 635 ezer 678 mérő zab; 19 ezer 137 szekér széna és 1 millio 199 ezer 639 'sup szalmák. — Ha Bétsben edgy néhány 100 ezer ember között, hová a' tsetsemök-is oda számláltatnak, esztendő alatt annyi költ-el, hól még ezen-kivül sok mása halat fel-böjteltének) bizony edgy Tábornban; ha nem leg-nagyobb-is az, ennek harmad

része bizonyosan el-kél ; mert ha csak a' mostani határ széleken fekvő Tábor honaponként 7000 ökröt emésztt-meg, csak ez esztendő alatt 84 ezer ökrökre mégyen. — Erdélyből N. Enyedről 9. Dec. „ Eddig csak hallottúk, de már tulajdon szemeinkkel is láttyuk a' nagy hadi készületeket; a' midőn most a' napokban itt-is keresztül igen sok ágyuk és egyéb szükséges táborig készületek vitettek *Vaskapú* és *Verestorony*-felé. E' mellett a' Lovas-fergek a' Gyalog-fergekből szaparittatnak; a' gyalagok az ujjonon szedett Réklutákból potoltatnak; nem külömben a' széleken lakó Katonáknak ló, fegyver és köntös adatik; kiknek külömben békeféség' idején az effélék mind magoké szokott lenni. Ezen Váraszúkan keresztül tett hadi költözkeedésnek terhe még a' Nemefekkel-is köz vala. — „ A' Vallásbéli türedelemnek itt Enyeden csak annyi nyoma látfzik, mint a' Kigyó - járásának a' közfiziklán. Most Dec. 7-dikén edgy *Bakó* nevezetű igen jeles, tanúlt, és Felebaráttyát szerető ifjú, Unitárius Prokátor Ur meg halálozván, hirtelen esett halálára, mig attyafiai elé-kerülhetnének, a' keserves meg-kéreti az ide-való Helv. *Superintendens* Ur-tól, hogy a' Réf. Templom Segestyéjébe (hól szoktak az Halottak kevés ideig tartatni) két három napra engedné-meg bététetni, 's meg-igéri mint Okulárnélkül látó Felebaráti Türedelemhez szoktat Ur; melyet midőn a' Consistorium észre-vett-vólna, ellene állá, és irás által meg-jelenté, hogy meg-nem engedi, hogy azon Városban, hól a' mi Unitárius atyánkfiainak semmi közönséges Isteni tiszteletre való helyek nints, a' Réformáta keserves a' maga Unitárius Férfjének meg-hólt testét két három napra oda tehesse; kétttség-kivűl félvén attól, ne-hogy a' Segestye falaira

falaira más tudomány ragodjon. Noha a' fentt említett Vallásbéliek nagy türedelmű atyafiak ; mind született Magyarak, és minden Vallásbéliekkel atyafiságosan élők. — A' mostani uj-katonák ki-állittásával Hazánkban, némely helyekről ollyon személyvállagotásból, részre-hajlásból és irigységből származott dólgozásokról-is tudósítottunk, mellyeket az igaz Hazafiai szerezetet szégyel bennünk említeni, annál inkább idegen levelekben-is olvasni. Ezen alkalmatossággal edgy Plébánus Ur arra kéri vala a' Tisztviselőket, hogy az ő Helységéből mind illyen 's illyen vallásuakat adnának Katonának ; mert így szól: most jó-modunk vagyön ezekből gyepüt csinálván az Ur szöllőjét irtani. Más vallásuak megint hasanló dólgozokat mondatnak tselekedteknek lenni. Hol-van hát az igaz Felebaráti és személy-vállagotásnélkül-való Hazafiai szerezetet ? mely-nélkül edgy Közönséges-társaság is jó moddal fenn-nem álhat 's bóldoggá nem lehet. Nem említem a' Német levelekből azon Rima szombat körül lévő falusi Birot, a' ki edgy illyem forma tselekedetéért edgy bizonyos hadi-tiszt' rovására nem régiben 25 tsapáfokat kapa. Az igaz Felebaráti és Hazafiai személy vállagotásnélkül-való szerezetet a' Közönséges-társaság' épületében lévő minden köveknek öszve-foglaló enyve, mely-nélkül ezen épület ramlandó.

Minden maga között meg-hasanlott Ország veszedelemben forog. Ezt olvasom edgy közönséges Levélben e' helyet a' szó helyet : Frantzia-ország. — Nem-is minden ok nélkül; mert ezen Birodalom soha talám a' Publikumnak figyelmelmetségét ugy magára nem vonta, mint a' jelen-való időben, mind belső mind külső környü-állásaira nézve. A' Hóllandiai változás, Angliának ez-által lett gyö-

zedelme az ő erejeből fokott el-vont. Az ujj szövetségre talált modok, mellyek őket talám ebből ki-fegithették volna, láttatnak el-nem sülni, és a' Muszka és Török között lévő had, edgy ollyon állapotba hejheztetendő ezen Birodalmat, mely-szerént a' Státus' pénz-tárjában lévő üres helyek még fokkal nagyobbra terjednek; és éppen abban az időben, midőn a' külső Uralkadoknak mozgások ezen Birodalomnak nagy érzékenységeket okoznak. Ehez járúlnak a' belső ellenkezések, mellyek az Országok külső terheit is leg-veszedelmesebben szokták keüöztetni. Midőn 3-dikban *Brétagne* Tartományja a' maga értelmét Députátusok által adta volna által, *Dól* Püspök Ur vala a' Király előtt a' szószóló; ki leg-inkább a' Turedelemről való Ediktumat kezdvén rostálni, a' Kristus ítélő széke eleibe hívta a' Királyt, és edgy hozszú Prédikátziot tartta a' Király előtt. A' Király, ki ezen alkalmatofsággal semmi Prédikátziot nem vár vala, parantsola, hogy a' a' maga Predikálás-béli talentomát tsak a' maga Papi-Kerülete-béliek előtt gyakorlaná. Minden Parlamentumak láttatnak edgy-mással meg-egygyezni, és a' Királynak némely szándékában gátot vetni, a' mint a' 8-dikban tartatott gyűlésben is világosan ki-tették. A' Protestánsok dólgára nézve még máig-is semmi bizonyos mintsen. Az Ország Nagygyai két-fele vagynak válva; hartzal a' *Fozon-okosság a' Fáná-tismussal.* *Malesherbes* és *Bretevil* Urak a' Protestánsok pártját fogják; de a' más részről ezereen vagynak, kik a' Papi-rendet fel-mozditották. A' fenn említett *Malesherbes* Ur a' Protestánsoknak mentségére edgy könyvet nyomtattatott vala-ki a' külső fajok által; de ezen nyomtatásnak-is helyet a' Pá-pok' figyelmetes kémlelődések fel-találván, az E-

xempláráknak nagyobb részét úgy annyira bé-szedték 's meg-égették, hogy mi Párisban fok idejig hijában várakozunk vala ezek-után; ellenben a' Protestánsok ellen ki-jött könyveket az alatt minden felé el-ter-jesztették. Ezen Protestánsok mellett lévő irásában meg-mutattya ezen Nagy Minister, hogy veszedel-mes legyen a' Közönséges-társaságban a' Jobbá-gyoknak edgy olyan része, kik a' törvényekkel és az Uralkodás modjával szükséges képpen meg-nem elégedhetnek; — hogy az Országnak népesítése, melyben most minden bölts Uralkadok annyira mun-kálodnak, hogy még edgy mástól-is a' népet magok-hoz hodítani kívánnyák szükséges volna; — meg mutattya távulról azon szükségét, melyben most Frantzia-ország vagyon és ezen szabadságnak ki-adá-sával a' Protestánsok' oda-költözésével a' maga ere-jét és kézi-mesterségeit mennyire meg-nagyobbithat-ná. Meg-mutattya edgy század alatt esett tapasztalásból, hogy a' szép szó és a' nyájos türedelem ál-tal Frantzia-országban több Protestánsok lettenek R. Katholikuská, mint erő és hatalam által; meg-mutatta mely nagy kárt vallott legyen Frantzia-ország a' Protestánsoknak ki-költözkedésekkel azon-kivül, hogy azonban a' vallás ezek helyet más R. Katho-likusokat nem nyert. 's a' t. — Hágából a' hadako-zás jelét szüntelen várjuk; a' mi környül-állásaink nem a' leg-kedvesebb ábrázatban mutogatják magokat előttünk.

Approbb Tudósittások.

Konstántzinápolyban az a' hir terjedet vala-el, hogy Anglia azon Muszka Hajos-seregnek, mely Ta-vaszfal a' Baltikum Tengerből a' Közép-tengerre szán-dékoznék evezni, nem tsak azt engedte legyen-meg, hogy

hogy az ő partyain szabadon ki-kötvén, azoknak e-
 leségekre gondot viselne, sőt azt ígérte, hogy ezen
 hajos-ferget az Archipelagusig vezeti és késéri. E-
 zen hír olly izetlen tubák vala a' *Divány* orrában,
 hogy leg-ottan a' Konstantinápolyban lévő Anglus
 Ministertől irást kíván vala arról: hogy a' mostani há-
 boruban az ő Udvara a' Muszka mellett mi tévös ki-
 vána lenni. Erre a' Követ az Udvar hire nélkül
 semmit sem felelhetvén, a' maga Udvarának tudtára
 adta. — A' Lengyelek edgy más között a' Confede-
 rátzioról mondatnak futtagni. — 16-dikban 200 ha-
 di-szekerek érkeztenek vala Bétsbe Tseh-országból,
 mellyek itt hadi-készületekkel meg-rakadván, a' Tá-
 bor-felé indúltanak. — A' F. Ts. és K. Fegyveres
 házban 200 *Vülkánusoknak* vagyon még innep-na-
 pokon is kalapáts a' kezekben. — A' múlt Szomba-
 ton a' Bétsi Polgárok gyermekei; kik a' *Conscrip-*
tzio szerént alkalmasok fegyvert fogni, vagy 7 eze-
 rig edgy edgy 3 szegeletű tzedúlát kapának, mely-
 nek ereje-szerént, a' Városi Tanáts-háznál meg-jelen-
 vén *assentáltotnak*, és ezen munka már tegnap el-
 kezdődött. — Azt olvasom edgy Bétsi Levélben,
 hogy edgy F. Udvari parantsolat ment vólna az Au-
 striai Kormányazó - székhez, melynek ereje szerént
 a' hajpornak fontja edgy forint fogna lenni. Igy
 meg-fog kevelsedni a' téjben hajó törést szenvedett
 legyeknek számok.

Külömb külömb féle Tudositások.

A' F. Monárkha 50 forint büntetés alatt, mely
 a' Szegények' Kafsájába fog tétettetni, meg-tiltani
 méltoztatott, hogy a' *Bréviáriumból* ezen három Tzik-
 kellyek ki-hagyattassanak. I.) April. 13-kán II.
 György Pápának Innepén az 5-dik *Leftióban*: *Mint*

a' szent képeknek saentség-törő Ellenségét pharmadik, Leó Tsászárt az Ekklésia edgyességből ki-tagadta, és tölle a' Romai és Olosz-orzági adókat el-vette.

2.) Márt. 5-dikén V. Zachariás Pápanak Innepén az 5. Lestióban : Ö Childerichtöl, edgy ostoba és tudatlan embertöl az Országot el-vette, és Pápai tellyes hatalmából a' kegyes és vitéz Pipinusnak adta.

3.) Dec. 20-dikán Sz. Gélásius Pápanak Innepén a' 6-dik Lestióban: Az által, hogy a' Tsászárt az Ekklésiának edgyességből ki-taszította, meg-műtatta; hogy néki hatalma vagyon ötet (a' Tsászárt) a' Szentedgyházból ki-tagadni. — Mellyik Monárkhia áll most Európában jobb lábön? Ezt tévé-fel kérdésben edgy Ujjság-iró, és reá ezt felelte: Auszriának leg-alább-is vagyon 350,000. hadakozó emberből álló Serege; és mitsoda Serege? Az Irigyek is tsudállják ebben a' jó Rendet, a' mérékletes fenytéket, és a' hadi gyakorlást. — A' Jövedelmek? — Mutassatok nékem tsak edgy Monárkhát Európában, a' kinek Jövedelmei jobb rendben vólna fzedve, okofabb takarékoságot tartana, és az Országaira ki-nyiltabb szemmel vigyázna, mint II. József. És így a' mostani Politziai környül-állásokhoz képest, mint-edgy ezen Rangok szerént lehet fel-olztani az Europai Monárkhiákat. Az első Rangúak: *Austria*, *Ánglia*, *Pruszszia*, 2.) *Muszka*, *Frantzia*, *Spanyól*, *Török-országok*, 3-dik rangú Hatalmaságok: *Svécia*, *Dánia*, *Hollándia*, *Portugallia*, *Lengyelország*. 4.) *Neápoly*, *Sárdinia*, *Velentze*, *Helvetzia* s a' t. Ezen Rendet itt nem a' belső erő, jövedelmek és népességek-szerént kell venni, hanem a' Politikának ereje-szerént. Mert belső erejére nézve leg-első *Austria*, jövedelmeire nézve leg-gazdagabb

gabb Frantzia-ország, négy fzeg mért-földjeire leg-
 tágofsabb Ruffia, és a' kereskedésére nézve leg-sze-
 rentséesebb Hatalmanság Anglia. — Már most ismét
 meg szünt az ő Felségének Táborba lejendő utazá-
 sának hire; talám mig a' szelídebb Tavaszi szeleket
 ki-nem borsátja Eólus, addig a' Bétsi Várban fog
 várakozni. — A' Lengyelek már éppen nem akar-
 nak Neutráliták maradni. — Mi is ki-állithatunk 's
 el-tarthatunk, így szóllanak, 30 ezer embert (és így
 nem 100 ezeret) Minden Nemes ember 30 for. tar-
 tozik az eddig szokásban volt Hadakozóért le-tenni;
 hogy maga menjen, vagy maga helyett mást állit-
 tson, nem kívánják; és ez a' pénz a' tábori fundus-
 ba fog tétettetni. A' Tatárok Lengyel-ország mellett
 a' *Dnister*nél vagynak mint edgy 30 ezeren; de ezek
 rongyosok, rozsfzúl fegyverkezettettek, és hasonlób-
 bak edgy *Tolvaj-Bandához*, mint edgy rendes hadi
Testhez. *Geray Nuradyn* a' Gróf *Potokki* Válasz-
 szával meg nem elégedett, a' Titulust, *Serenissime!*
 magához igen kittsinnek tartja, és fenyegeti, hogy
 első alkalmatossággal meg-baszszúlja; de *Potokki* mig
Románzovval a' dólgoznak el-intézése aránt tanács-
 kozhatik, tsak válláról neveti ezen fenyegetőzése-
 ket. — A' *Muszka-Tsászárné* a' *Dalai Lámának*,
 a' Nagy-Tatár-ország' Fő Papjának képét, Romá-
 ban most festeni, hogy a' *Kálmukok*' Chánjának aján-
 dékba küldje. Ez a' *Láma* a' Néptől imádtatik, és
 azt tartják rólla, hogy halhatatlan A' ravaszság
 ebben áll: Mikor ez a' *Láma* a' vénség vagy be-
 tegség miatt a' halálhoz közel vagyon, a' maga *Ta-*
nitványai között edgyet, ki-hozzá hasonló ábráza-
 tú, a' maga helyébe ültet, kinek ábrázatját, mint
 a' magáé volt, el-fedezi.

Minthogy a' Szövetséges Belgiumnak közönséges Státusai jónak találták a' Berlini Udvarnál lévő Követeket, Báró Reedét rend-kivül-való Követnek Méltóságával fel-ruházni, hogy a' Felsőleges Pruszszus Királynak a' közönséges Társasággal tett fejedelméért Ő Nagy-Hatalmaságoknak Háládatofságok nyilván meg-bizonyittassék; az említett Követ Ur e' végre Januáriusnak 2-dikán közönséges Audientziát nyere, a' mellyre a' Királyi Generál-Adjutánt és Obester Báró Geusau Ur által, a' Királyi Gála-szekérben vitteték-el, és pompás öltözetben számos Késérőktől követtetvén, az Udvarba méne. Itt midőn a' leg-hátúlsó kapunál le-szállott volna, az Udvari Marshall Marvitz, és Királyi Komornyiktól *Podovils* Uraktól fogadtaték, a' nagy Palotának ajtajában pedig *Status - Minister* Gróf Görz Urtól. A' Palotának közepin valának a' Királyi Fő-Komornyik *Sacken* Hertzeg és a' titkos Státus és Kabinét - Ministerek Gróf *Finkenstáin* és Gróf *Hertzberg*, kik a' Követ Urat a' Királyhoz az Audientziás-házba vezetétek, hól a' Királyi-Háznak Hertzegjei, a' Generálisok és Státus - Ministerek edgybe-valának gyülekezve. A' Király állva és le-vett kalappal fogadta-el a' Követet. A' Követ a' maga hitelező Levelének (*Craeditivae*) által nyújtása után edgy Beszédet tartta ő Felsőségéhez, mellyre a' Király mindjárt feleletet ada, minek-utánna a' hitelező Levelét az ő első titkos Tanátsofsának Gróf *Finkenstáinnak* által-adta volna. Midőn ez-után a' Követ Ur el-bútsúzott volna, azon módon, mint oda, a' korsihoz vissza-késértetett. Ez után Gróf *Podovilsnek* késérése alatt elébb az Uralkodó, az-után pedig az özvegykedő Királynéhoz méne, kiknél hasonóképpen audientziára méltoz.

tóztaték. Ezek-után a' Királyi asztálhoz hivattaték, és ebéd után a' külső és otthoni Ministerek és más nagy rangú Személyek Udvarlására menének, melyet a' Követ-is leg-ottan visszontagola. — Ezen Hóllándusok' Bellini rend-kivül-való Követje némely tudósítások-szerént tsak 14 napokig fog ezen Méltóságban lenni, mig visszahivattatik; addig pedig, hogy Vendégségeket és Közönséges mulattságokat tartson 90 ezer Thallért küldett számára a' Közönséges-társaság; és már most a' Közönséges-társaság' Tzimereis háza-eleiben vagyon ki-függesztve.

Berlinben az el-múlt 1787. Eszt. születettek 5081. gyermekek, meghóltak mind öszve 5129. emberek. Az egész Pruszfus Birodalomban azon esztendőben 46672. pár személyek eskettettek-meg a' házassági életre, születettek 217579; meghóltak 165876. És így az ujj Élők a' meghóltakat ebben az esztendőben 51703-mal múlják feljül. — Londonban a' múlt esztendőben 17808 gyermekek keresztelestettek-meg és 19349 személyek rejtettek a' föld gyomrába. — Londonban edgy esztendő Ujság jö-ki, melly úgy ír, mint ha az 1887-ben élne. Ebben az Ujságban a' Frantzia Király Dec. 3-dikán az említett esztendőben edgy Lauzun Hercegtől késértetvén, az Ország' Báróinak Házába megyen, és a' Parlamentumot a' Thronusból edgy beszéddel nyitja-meg. A' Frantzia - Parlamentumnak Alsó és Felső-házait-is mind a' Londoni Fő - Tanásházához szabja. Ugyan ezen 100 esztendővel e-lébb Iró - Ujságban, a' Napszámofok Dec. 12-dikén 1887-ben azon a' tájékon, a' hól az előtt a' Bástilla áll vala, fok tsontokot találának, mellyek szoros meg-

meg-*visgáltatás* után ember-tsonatoknak találtattak, és úgy fognának vélekedni, hogy azok valósággal azon szerentsétlen embereknek tsonjai vólnának, kik még akkor hóltanak-meg a' Bástillában, a' mikor az az Ország' Foglyainak tömlötze vala. Ugyan ezen Ujság Dec. 16-dikán 1887-ben a' Régiségeket *visgáló Társaság*ot edgyben gyűjti, a' melyben edgy valóságos Királyi parantsoló Levél (*Letre de Cachet*), melly valamelly ház-fundamentom' ásásának alkalmatofságával találtatott, mint edgy különös drága ritkaság mutogattatik. — És nem tsak edgy van ilyen Ujjság Londonban; mas több Irások-is találtatnak, melyek a' Frantziáról-való jövendöléseket még élefebb és bátrabb pennával rajzolják-le. Az az edgy igaz, hogy magok a' Frantziák-is igen bátran kezdenek az ő rofsz igazgatásoknak modjáról irni. Azt mondják, hogy a' melly Ministerek-is jót akartak szülni a' Közönségnek, ártalmasabb vóltak inkább, mint hasznosok, a' Tudomány, Erkölts mind oda, a' Törvények kegyetlenek, mellyeknek ezen okait adják: 1.) Nem vigyáznak a' Monárkhiának természetii *Principiumaira*. 2.) Az Igazgatásnak és a' Népnek hasznait edgy mástól el-választják. 3.) Szüntelen tsak a' Plánumok' és Ministerek' *Systemájának* koholásában haboznak. 4.) A' Nemefségnek nagyobb része az Udvarban és Párisban pompáskodik. 5.) A' Gazdagoknak igen nagy a' hatalmok és hitelességek. 6.) A' szivnek nagy hirtelenkedése, mellyet szült 30 esztendőktől fogva a' módi *Philosophia* Frantzia-országban. —

A' meg-holdogúlt Fridrikről-is emlékezzünk-meg! Midőn ezen nagy szivű és tudományú Király Potzdám-

dámban a' maga Királyi Palotáját és 'múlató Kertjét, a' maga már előre el-gondalt plánuma szerént meg-akarná építtetni és nagyobbíttatni, éppen ott áll vala edgy paraszt Pólgárnak eleiről rá-maradott malma, hól a' Király építtetni kívánnya vala a' maga Kertjét. Magához hivatja azért a' Parasztozt, hogy azt tölle jó-moddal meg-vége, vagy a' helyett mást adjon néki. Midőn a' Király alkudoznék a' Paraszttal, ez a' Királynak azt felelé: Felséges Uram! Ez a' Malom még a' második Nagy - Atyám-idejében-is itt állott; ő tsináltatta vala, és ugy maradott reám — ezek mind jó gazdák vóltak, hát én prédáljom már most-el azt, a' mit ők szerzetek? nem! ezt nem tselekedhetem. A' Király minden modon próbálja, hogy szép-szerént a' Paraszttól meg-vehesse; de látván, hogy semmire sem mehet vele, végtére így szól hozzá: Gyözte! nem tudodé, hogy én Király vagyok, és azt tölled ingyen-is el-vehetem? Jól-van, felel a' Paraszt, ha igazság és Törvény nem vólna nálunk, ugy hinném azt-el. Ezen a' Király el-nevetvén magát, meg örvendé, hogy az ő Országában nagyobb az igazság, hogysem a' Király-is valamit az ellen tselekedhesék, és a' Parasztnak meg-hagyván a' Malmát, a' maga előre gondólt plánumát változtatta. — Ugyan a' Nagy Fridrik a' Torgaui hartz előtt öfzve-gyűjté a' maga Generálissait, hogy a' jelen-lévő hartz-ról velek tanátskozzék; de körül nézvén a' Gyűlést, így szólla: Uraim! Edgy hijjával vagyunk, a' nélkül semmit sem kezdetünk. Ezzel le-sütvén a' Király a' fejét igen szomorúnak láttaték lenni. Azonban meg-látja hogy jön Ziethen, eleibe mégyen, 's így szól: Kedves Ziethenem, melly régen vára-

kozom utánna ! Ez a' nap igen nagynak tettzik nekem, a' mellyen vagy gyöznöm kell, vagy meg-kell halnom. *Ziethen* edgyet fodoritván a' bajuszszán, a' lováról le-szálla, és monda: Uram Király ! A' Nép mind bátor, ég az ütközetnek kívánsága miatt; ha Felsőgedet el-efett kedvvel lenni észre vészik, mindnyájan el-vesztik sziveket. A' Király erre megvidúlván, tiszta ábrázattal méne-bé a' Gyűlésbe, és az-után gyözedelmesen hartzolt. Mikor éppen az ütközetre méne, akkor vivének hozzá edgy *Frantzia-Generálit*, kit maga mellé vévén, az ütközetben a' leg-veszedelmesebb helyeken nyargalózott vele, és midőn ez vagy amaz dolog történt, minden félelem nélkül kérdezé a' *Frantziától*, hogy azt miképpen szokták ők tselekedni ? Ebben a' hartzban mind addig roszszúl folyt a' munka, mig *Ziethen* az Ellenségbe nem kapott.

Ersébeth Hertzeg - *Aszszony*nak Köntös-tartójában 80. ujj öltöző Ruha vagyon. Ezek között edgy-néhány darabok Belgiumi tsipkéekkel vagynak megtsipkézve, mellyeknek Rősi 150. forintot ér. — A' Hertzegnének Meny-aszszonyi ajándékai ezek : A' Tsászár ö Felsőge adott edgy Médályt *Ferentz Értz-Hertzeg*' képével, mely meg van rakva gyémánttal, és 70 ezer forintokat ér; a' Spauyól Király edgy felséges nyakra-való ékeiséget napkeleti gyöngyökkel; a' Kolóniai Érsék edgy igen szép gyémántos kar-peretzet; Fő-Hertzeg - *aszszony* *Mária Christina* edgy gyémántos Liliomot; *Albert* Hertzeg edgy gyémántos Nárcisust; a' Tsászári Belgiumi Státusok edgy drága tsipkéekkel fel-ékesített öltöző Köntőt, és a' Muszka Tsászárné edgy *aszszonyi* Kaputrokkot

kot, mellynek gombjai drága kövek, és Nyusztbundát, mellynek hajtókái fekete róka-bőr, és drága Belgiumi tsipkéekkel vagyon fel-ékesítve, 50000. f. betsültetik.

Erdélyben Méltos. Báró és Tanácsos Daniel Ur ö Exellentziája Veszszösön meg-halálazott. — Ezem hónapnak 15-dikétől fogva 17-dikéig Báró Kemény Lajos Urnak a' Báró Wesselényi Farkas Ur ö Nagysága edgyik Kís-afszonyával Lakadalmak tartaték.

Kormán János Ur Komáromi Patikárius szándékozván maga tulajdon Patikáját, akár tsak magára, akár pedig ha a' vásárlónak tettzeni fóg, házzal és edgy aval edgyütt való jól-készült kertel edgyütt más kézre botsáttani, adja tudtára mindeneknek, hogy ha valakinek ezeknek meg-vásárlására kedvek vólna, jelentse magát a' fellyebb említett helyen és Urnál.